

LĪGUMA PAR EIROPAS SAVIENĪBU

UN

LĪGUMA PAR EIROPAS SAVIENĪBAS DARBĪBU

KONSOLIDĒTĀS VERSIJAS

(2008/C 115/01)

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lappuse
LĪGUMS PAR EIROPAS SAVIENĪBU	13
PREAMBULA	15
I SADAĻA KOPĪGI NOTEIKUMI	16
II SADAĻA NOTEIKUMI PAR DEMOKRĀTIJAS PRINCIPIEM	20
III SADAĻA NOTEIKUMI ATTIECĪBĀ UZ SAVIENĪBAS IESTĀDĒM	22
IV SADAĻA CIEŠĀKAS SADARBĪBAS NOTEIKUMI	27
V SADAĻA VISPĀRĪGI NOTEIKUMI PAR SAVIENĪBAS ĀRĒJO DARBĪBU UN ĪPAŠI NOTEIKUMI PAR KOPĒJO ĀRPOLITIKU UN DROŠĪBAS POLITIKU	28
1. nodaļa Vispārīgi noteikumi par Savienības ārējo darbību	28
2. nodaļa Īpaši noteikumi par kopējo ārpolitiku un drošības politiku	30
1. iedaļa Kopīgi noteikumi	30
2. iedaļa Noteikumi attiecībā uz kopējo drošības un aizsardzības politiku	38
VI SADAĻA NOBEIGUMA NOTEIKUMI	41
LĪGUMS PAR EIROPAS SAVIENĪBAS DARBĪBU	47
PREAMBULA	49
PIRMĀ DAĻA PRINCIPI	50
I SADAĻA KATEGORIJAS UN SAVIENĪBAS KOMPETENCES JOMAS	50
II SADAĻA VISPĀRĒJI PIEMĒROJAMI NOTEIKUMI	53
OTRĀ DAĻA DISKRIMINĀCIJAS AIZLIEGUMS UN SAVIENĪBAS PILSONĪBA	56
TREŠĀ DAĻA SAVIENĪBAS IEKŠPOLITIKA UN RĪCĪBA	59
I SADAĻA IEKŠĒJAIS TIRGUS	59
II SADAĻA BRĪVA PREČU APRITE	59
1. nodaļa Muitas savienība	60

	Lappuse
2. nodaļa	Sadarbība muitas jomā 61
3. nodaļa	Kvantitatīvo ierobežojumu aizliegums starp dalībvalstīm 61
III SADAĻA	LAUKSAIMNIECĪBA UN ZIVSAIMNIECĪBA 62
IV SADAĻA	PERSONU, PAKALPOJUMU UN KAPITĀLA BRĪVA APRĪTE 65
1. nodaļa	Darba ņēmēji 65
2. nodaļa	Tiesības veikt uzņēmējdarbību 67
3. nodaļa	Pakalpojumi 70
4. nodaļa	Kapitāls un maksājumi 71
V SADAĻA	BRĪVĪBAS, DROŠĪBAS UN TIESISKUMA TELPA 73
1. nodaļa	Vispārīgi noteikumi 73
2. nodaļa	Robežkontroles, patvēruma un imigrācijas politika 75
3. nodaļa	Tiesu iestāžu sadarbība civillietās 78
4. nodaļa	Tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās 79
5. nodaļa	Policijas sadarbība 83
VI SADAĻA	TRANSPORTS 85
VII SADAĻA	KOPĪGI NOTEIKUMI PAR KONKURENCI, NODOKĻIEM UN TIESĪBU AKTU TUVINĀŠANU 88
1. nodaļa	Konkurences noteikumi 88
1. iedaļa	Noteikumi, kas attiecas uz uzņēmumiem 88
2. iedaļa	Valsts atbalsts 91
2. nodaļa	Noteikumi par nodokļiem 93
3. nodaļa	Tiesību aktu tuvināšana 94
VIII SADAĻA	EKONOMIKAS POLITIKA UN MONETĀRĀ POLITIKA 96
1. nodaļa	Ekonomikas politika 97
2. nodaļa	Monetārā politika 102
3. nodaļa	Organizatoriskie noteikumi 105

	Lappuse
4. nodaļa Īpaši noteikumi dalībvalstīm, kuru naudas vienība ir euro	106
5. nodaļa Pārejas noteikumi	107
IX SADAĻA NODARBINĀTĪBA	112
X SADAĻA SOCIĀLĀ POLITIKA	114
XI SADAĻA EIROPAS SOCIĀLAIS FONDS	119
XII SADAĻA IZGLĪTĪBA, ARODMĀCĪBAS, JAUNATNE UN SPORTS	120
XIII SADAĻA KULTŪRA	121
XIV SADAĻA VESELĪBAS AIZSARDZĪBA	122
XV SADAĻA PATĒRĒTĀJU TIESĪBU AIZSARDZĪBA	124
XVI SADAĻA EIROPAS KOMUNIKĀCIJU TĪKLI	124
XVII SADAĻA RŪPNIECĪBA	126
XVIII SADAĻA EKONOMISKĀ, SOCIĀLĀ UN TERITORIĀLĀ KOHĒZIJA	127
XIX SADAĻA PĒTNIECĪBA, TEHNOĻĪJAS ATTĪSTĪBA UN KOSMOSS	128
XX SADAĻA VIDE	132
XXI SADAĻA ENERĢĒTIKA	134
XXII SADAĻA TŪRISMS	135
XXIII SADAĻA CIVILĀ AIZSARDZĪBA	135
XXIV SADAĻA ADMINISTRATĪVĀ SADARBĪBA	136
CETURTĀ DAĻA AIZJŪRAS ZEMJU UN TERITORIJU ASOCIĒŠANA	137
PIEKTĀ DAĻA SAVIENĪBAS ĀRĒJĀ DARBĪBA	139
I SADAĻA VISPĀRĪGI NOTEIKUMI ATTIECĪBĀ UZ SAVIENĪBAS ĀRĒJO DARBĪBU	139
II SADAĻA KOPĒJĀ TIRDZniecības POLITIKA	139
III SADAĻA SADARBĪBA AR TREŠĀM VALSTĪM UN HUMĀNĀ PALĪDZĪBA	141
1. nodaļa Sadarbība attīstības jomā	141
2. nodaļa Sadarbība ar trešām valstīm ekonomikas, finanšu un tehnikas jomā ..	142
3. nodaļa Humānā palīdzība	143

	Lappuse
IV SADAĻA IEROBEŽOJOŠI PASĀKUMI	144
V SADAĻA STARPTAUTISKI NOLĪGUMI	144
VI SADAĻA SAVIENĪBAS ATTIECĪBAS AR STARPTAUTISKĀM ORGANIZĀCIJĀM, TREŠĀM VALSTĪM UN SAVIENĪBAS DELEGĀCIJĀM	147
VII SADAĻA SOLIDARITĀTES KLAUZULA	148
SESTĀ DAĻA NOTEIKUMI PAR IESTĀDĒM UN FINANŠU NOTEIKUMI	149
I SADAĻA NOTEIKUMI PAR IESTĀDĒM	149
1. nodaļa Iestādes	149
1. iedaļa Eiropas Parlaments	149
2. iedaļa Eiropadome	152
3. iedaļa Padome	153
4. iedaļa Komisija	155
5. iedaļa Eiropas Savienības Tiesa	157
6. iedaļa Eiropas Centrālā banka	167
7. iedaļa Revīzijas palāta	169
2. nodaļa Savienības tiesību akti, pieņemšanas procedūras un citi noteikumi	171
1. iedaļa Savienības tiesību akti	171
2. iedaļa Aktu pieņemšanas procedūras un citi noteikumi	173
3. nodaļa Savienības padomdevējas struktūras	177
1. iedaļa Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	177
2. iedaļa Reģionu komiteja	178
4. nodaļa Eiropas Investīciju banka	180
II SADAĻA FINANŠU NOTEIKUMI	181
1. nodaļa Savienības pašas resursi	181
2. nodaļa Daudzgaļu finanšu shēma	182
3. nodaļa Savienības gada budžets	183
4. nodaļa Budžeta īstenošana un atbrīvošana no atbildības	186

	Lappuse
5. nodaļa Kopīgi noteikumi	187
6. nodaļa Krāpšanas apkarošana	188
III SADAĻA CIEŠĀKA SADARBĪBA	189
SEPTĪTĀ DAĻA VISPĀRĪGI UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI	192
PROTOKOLI	201
1. protokols par valstu parlamentu lomu Eiropas Savienībā	203
2. protokols par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu	206
3. protokols par Eiropas Savienības Tiesas statūtiem	210
4. protokols par Eiropas Centrālo banku sistēmas Statūtiem un Eiropas Centrālās bankas Statūtiem	230
5. protokols par Eiropas Investīciju bankas Statūtiem	251
6. protokols par Savienības iestāžu, dažu struktūru, organizāciju un struktūrvienību atrašanās vietu	265
7. protokols par privilēģijām un imunitāti Eiropas Savienībā	266
8. protokols par Līguma par Eiropas Savienību 6. panta 2. punktu, kas attiecas uz Savienības pievienošanas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai	273
9. protokols par Padomes Lēmumu attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienību 16. panta 4. punkta un Līguma par Eiropas Savienības darbību 238. panta 2. punkta īstenošanu laikposmā no 2014. gada 1. novembra līdz 2017. gada 31. martam, no vienas puses, un pēc 2017. gada 1. aprīļa, no otras puses	274
10. protokols par pastāvīgu strukturētu sadarbību, kas izveidota ar Līguma par Eiropas Savienību 42. pantu	275
11. protokols par 42. pantu Līgumā par Eiropas Savienību	278
12. protokols par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru	279
13. protokols par konverģences kritērijiem	281
14. protokols par eurogrupu	283

Lappuse

15. protokols	par dažiem noteikumiem attiecībā uz Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti	284
16. protokols	par dažiem noteikumiem attiecībā uz Dāniju	287
17. protokols	par Dāniju	288
18. protokols	par Franciju	289
19. protokols	par Šengenas <i>acquis</i> , kas iekļauts Eiropas Savienības sistēmā	290
20. protokols	par Līguma par Eiropas Savienības darbību 26. panta dažu aspektu piemērošanu Apvienotajai Karalistei un Īrijai	293
21. protokols	par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu	295
22. protokols	par Dānijas nostāju	299
23. protokols	par dalībvalstu ārlietām attiecībā uz ārējo robežu šķērsošanu	304
24. protokols	par patvērumu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņiem	305
25. protokols	par kopīgas kompetences īstenošanu	307
26. protokols	par sabiedriskiem pakalpojumiem	308
27. protokols	par iekšējo tirgu un konkurenci	309
28. protokols	par ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju	310
29. protokols	par valsts apraides sistēmu dalībvalstīs	312
30. protokols	par Eiropas Savienības Pamattiesību hartas piemērošanu Polijai un Apvienotajai Karalistei	313
31. protokols	par Nīderlandes Antiļās rafinētu naftas produktu importu Eiropas Savienībā	315
32. protokols	par īpašuma iegādi Dānijā	318
33. protokols	par Līguma par Eiropas Savienības darbību 157. pantu	319

		Lappuse
34. protokols	par īpašo režīmu Grenlandei	320
35. protokols	par Īrijas Konstitūcijas 40.3.3. pantu	321
36. protokols	par pārejas noteikumiem	322
37. protokols	par EOTK līguma izbeigšanās finansiālajām sekām un par Eiropas Ogļu un tērauda pētniecības fondu	327
PIELIKUMI		329
I pielikums	Saraksts, kas minēts Līguma par Eiropas Savienības darbību 38. pantā	331
II pielikums	Aizjūras zemes un teritorijas, uz kurām attiecas Līguma par Eiropas Savienības darbību IV daļas noteikumi	334
DEKLARĀCIJAS , kas pievienotas Lisabonas Līgumu, kas parakstīts 2007. gada 13. decembrī, pieņēmušās Starpvaldību konferences Nobeiguma aktam		335
A. DEKLARĀCIJAS PAR LĪGUMU NOTEIKUMIEM		337
1. Deklarācija par Eiropas Savienības Pamattiesību hartu		337
2. Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienību 6. panta 2. punktu		337
3. Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienību 8. pantu		337
4. Deklarācija par Eiropas Parlamenta sastāvu		337
5. Deklarācija par Eiropadomes politisko piekrišanu attiecībā uz projektu Lēmumam par Eiropas Parlamenta sastāvu		337
6. Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienību 15. panta 5. un 6. punktu, 17. panta 6. un 7. punktu, kā arī 18. pantu		338
7. Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienību 16. panta 4. punktu un Līguma par Eiropas Savienības darbību 238. panta 2. punktu		338
8. Deklarācija par praktiskajiem pasākumiem, kuri jāveic, stājoties spēkā Lisabonas Līgumam, saistībā ar Eiropadomes prezidentūru un Ārlietu padomi		340
9. Deklarācija par 16. panta 9. punktu Līgumā par Eiropas Savienību attiecībā uz Eiropadomes lēmumu par Padomes prezidentūru		341
10. Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienību 17. pantu		342
11. Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienību 17. panta 6. un 7. punktu ...		342
12. Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienību 18. pantu		342

Lappuse

13.	Deklarācija par kopējo ārpolitiku un drošības politiku	343
14.	Deklarācija par kopējo ārpolitiku un drošības politiku	343
15.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienību 27. pantu	343
16.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienību 55. panta 2. punktu	344
17.	Deklarācija par Savienības tiesību aktu augstāku spēku	344
18.	Deklarācija attiecībā uz kompetenču robežām	344
19.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 8. pantu	345
20.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 16. pantu	345
21.	Deklarācija par personas datu aizsardzību tiesu iestāžu sadarbībā krimināllietās un policijas sadarbībā	345
22.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 48. pantu un 79. pantu	346
23.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 48. panta otro daļu	346
24.	Deklarācija par to, ka Eiropas Savienība ir tiesību subjekts	346
25.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 75. un 215. pantu ..	346
26.	Deklarācija par dalībvalsts nepiedalīšanos kādā pasākumā, kas ierosināts, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību trešās daļas V sadaļu	346
27.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 85. panta 1. punkta otro daļu	347
28.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 98. pantu	347
29.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 2. punkta c) apakšpunktu	347
30.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 126. pantu	347
31.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 156. pantu	348
32.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 168. panta 4. punkta c) apakšpunktu	348
33.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 174. pantu	349
34.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 179. pantu	349
35.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 194. pantu	349

Lappuse

36.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 218. pantu par to, kā dalībvalstīm apspriest un slēgt starptautiskus nolīgumus attiecībā uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpu	349
37.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 222. pantu	349
38.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 252. pantu par ģenerālvokātu skaitu tiesā	350
39.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 290. pantu	350
40.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 329. pantu	350
41.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 352. pantu	350
42.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 352. pantu	351
43.	Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 355. panta 6. punktu	351
B.	DEKLARĀCIJAS PAR PROTOKOLIEM, KAS PIEVIENOTI LĪGUMIEM	352
44.	Deklarācija attiecībā uz 5. pantu Protokolā par Šengenas <i>acquis</i> , kas iekļauts Eiropas Savienības sistēmā	352
45.	Deklarācija attiecībā uz 5. panta 2. punktu Protokolā par Šengenas <i>acquis</i> , kas iekļauts Eiropas Savienības sistēmā	352
46.	Deklarācija attiecībā uz 5. panta 3. punktu Protokolā par Šengenas <i>acquis</i> , kas iekļauts Eiropas Savienības sistēmā	352
47.	Deklarācija attiecībā uz 5. panta 3., 4. un 5. punktu Protokolā par Šengenas <i>acquis</i> , kas iekļauts Eiropas Savienības sistēmā	352
48.	Deklarācija attiecībā uz Protokolu par Dānijas nostāju	353
49.	Deklarācija par Itāliju	353
50.	Deklarācija attiecībā uz Protokola par pārejas noteikumiem 10. pantu	354
C.	DALĪBVALSTU DEKLARĀCIJAS	355
51.	Beļģijas Karalistes deklarācija par valstu parlamentiem	355
52.	Beļģijas Karalistes, Bulgārijas Republikas, Vācijas Federatīvās Republikas, Grieķijas Republikas, Spānijas Karalistes, Itālijas Republikas, Kipras Republikas, Lietuvas Republikas, Luksemburgas Lielhercogistes, Ungārijas Republikas, Maltas Republikas, Austrijas Republikas, Portugāles Republikas, Rumānijas, Slovēnijas Republikas un Slovēnijas Republikas deklarācija par Eiropas Savienības simboliem	355
53.	Čehijas Republikas deklarācija par Eiropas Savienības Pamattiesību hartu	355

Lappuse

54.	Vācijas Federatīvās Republikas, Īrijas, Ungārijas Republikas, Austrijas Republikas un Zviedrijas Karalistes deklarācija	356
55.	Spānijas karalistes un Lielbritānijas, un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes deklarācija	356
56.	Īrijas deklarācija attiecībā uz 3. pantu Protokolā par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju attiecībā uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpu	356
57.	Itālijas Republikas deklarācija par Eiropas Parlamenta sastāvu	357
58.	Latvijas Republikas, Ungārijas Republikas un Maltas Republikas deklarācija par vienotās valūtas nosaukuma rakstību Līgumos	357
59.	Nīderlandes Karalistes deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 312. pantu	357
60.	Nīderlandes Karalistes deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 355. pantu	358
61.	Polijas Republikas deklarācija par Eiropas Savienības Pamattiesību hartu	358
62.	Polijas Republikas deklarācija attiecībā uz Protokolu par Eiropas Savienības Pamattiesību hartas piemērošanu Polijai un Apvienotajai Karalistei	358
63.	Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes deklarācija par termina “pilsoņi” definīciju	358
64.	Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes deklarācija par balsstiesībām Eiropas Parlamenta vēlēšanās	358
65.	Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes deklarācija par Līguma par Eiropas Savienības darbību 75. pantu	359
	Atbilstības tabulas	361
	Līgums par Eiropas Savienību	361
	Līgums par Eiropas Savienības darbību	366